

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens omnia Gavanti Commentaria in Rubricas Breviarii - Cum
Indicibus Decretorum, Rerum atque Verborum notabilium

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Dominica. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39775

10 Quomodo autem sit ordinandum ejus Officium, insuper & de Lectionibus, Responsoriis, & aliis, & quomodo initia librorum Scripturae cum sua Historia sint ponenda, habentur de singulis inferius propria Rubrica.

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. V. De Dominica.

I. Gavant. pag. 18. col. 2. num. 1. -- *In omni Dominica &c.*) Optime ponderat Henricus Pisart in suo Directorio Canonico ad tit. 4. *de Dominicis*, quòd sicut olim Deus completo opere in Creatione Mundi sex dierum spatio, benedixit diei septimo, & sanctificavit illum; ita recreato, & redempto, per Christum, Mundo, sanctificatus fuit dies Resurrectionis ejus, festumque Sabbati in hunc diem, qui Dominicus dictus est, à Christo, & Apostolis fuit translatus. Unde notat Cyrillus relatus à Cornelio à Lapide cap. 20. in *Johannem v. 26.* *Apostolos jam tunc ex indiciis apparitionum Christi cepisse die Dominico conventus Ecclesiasticos agere, & quasi consuevere diem Dominicum, eo quòd eo die Christus resurrexisset; quare Christum ad Dominicam Sabbato substituendam sensim Apostolos direxisse.* Qui quidem dies idèd Dominicus appellatur, ait Augustinus *serm. 251. de Tempore, ut in eo à terrenis operibus, vel mundi illecebris abstinentes tantum Divinis Cultibus serviamus, dantes scilicet huic diei honorem, & reverentiam propter spem Resurrectionis nostrae, quam habemus in illa Dominicae diei varias prerogativas recenset Eminentissimus Card. Bona in tract. de Divina Psalmodia cap. 16. §. 18.*

Hujusmodi autem Dominicae, ut etiam alibi innuimus, aliae dicuntur Majores, aliae Minores, sive per annum. Majores sunt illae, in quibus praecipua Creationis, & Redemptionis Mytheria recoluntur; nimirum Dominicae Adventus, & quae occurrunt à Septuagesima usque ad Dominicam in Albis inclusive, & praeterea Dominica Pentecostes, & Sanctissimae Trinitatis. Dominicae mino-

res, sive per annum sunt reliquae, quae per totum anni decursum occurrunt.

Dominicae majores dividuntur in duas Classes. Dominicae primae Classis sunt, quae nulli Festo cedunt, & idcirco nunquam omittuntur, ejusmodi autem sunt: Prima Adventus, Prima Quadragesimae, Passionis, Palmarum, Paschae, in Albis, Pentecostes, & Trinitatis.

Dominicae secunda Classis sunt illae, quae non omittuntur, nisi occurrente Patrono Principali, vel Titulari Ecclesiae, & ejusdem Dedicatione; & tunc de his semper fit Commemoratio in utrisque Vesperis, & Laudibus; Ejusmodi autem sunt: Secunda, Tertia, & Quarta Adventus. Dominicae Septuagesimae, Sexagesimae, Quinquagesimae, Secunda, Tertia, & Quarta Quadragesimae, ut colligitur ex Tabella Breviarii de hac retractante. De quibus etiam mentionem facit Gavantus hoc cap. n. 11.

Dominicae ulterius dividuntur in *Vacantes, & non Vacantes.* Vacantes dicuntur illae, de quibus nihil omnino fit in Officio currentis diei, uti contingit, quando Festum *Nativitatis*, aut *Circumcisionis*, aut *Epiphaniae Domini*, vel *Festa*, aut *Octava Sancti Stephani*, vel *Johannis Apostoli*, aut *Innocentium A.M.* vel denique *Vigilia Epiphaniae in Dominicam* incidunt. Tunc enim quia in Officio ejusmodi Festorum, vel dierum *de Dominica*, in qua occurrunt, nihil fit ne quidem Commemoratio, idèd Dominica eo anno vacare, seu *Dominica vacans* dicitur. Non *Vacantes* dicuntur illae, quae vel totum Officium, vel saltem Commemorationem, & Lectionem Evangelii, de suo Officio habent, Gavantus hic

hic num. 4. rationem reddit, cur à Nativitate Domini usque ad Epiphaniam dantur hujusmodi Dominicæ Vacantes.

Dividuntur præterea Dominicæ in *Vagas*, & *fixas*. *Vagæ* dicuntur illæ, quæ nec certum cum aliis ordinem, nec certum *Introitum*, nec alia determinatè necessaria (putà *Offertorium*, *Graduale*, & *Communem*) in Missa habent, & post longum tempus transferuntur: tales autem sunt tantum Tertia, Quarta, Quinta, & Sexta post Epiphaniam, utpote quæ subinde post Epiphaniam, aliquando verò longe post Pentecosten celebrantur, habentque alium *Introitum*, aliud *Offertorium*, & aliam *Communem*, si celebrentur, seu suppleantur post Pentecosten, quam habeant, si celebrentur statim post Epiphaniam. Reliquæ verò omnes ob rationem contrariam *Dominicæ fixæ* dicuntur, nisi prioribus addenda etiam sit Dominica XXIII. post Pentecosten, eo quod & ipsa proprium in die Dominico aliquando non habet locum; id quod contingit, quando post Pentecosten usque ad Adventum numerantur solam XXIII. Dominicæ: tunc enim quia ultima illa Dominicarum, quæ sunt post Pentecosten usque ad Adventum, juxta Rubricam superiorem de *Dominicis*, semper debet esse illa Dominica, quæ est in ordine XXIV. Ideò Officium Dominicæ XXIV. ponitur tunc loco Dominicæ XXIII. Officium autem Dominicæ XXIII. tunc ponitur in Sabbato, Dominicam illam ultimam post Pentecosten immediatè præcedente, dummodò illud non sit impeditum Festo novem Lectionum, etiam translato, & etiam Festo novem Lectionum ad libitum, non tamen Officio Votivo, ut de SS. Sacramento, Immaculata Conceptione, & similibus, ac etiam Festo simplici alioquin in alia præcedenti die similiter non impedita: de hac re dicitur etiam Gavantus *hic à num. 7. usque ad 10. inclusive*, & de prædictis Dominicis *Vagis* tractat Gavantus etiam *tom. 1. par. 4. tit. 4. num. 4.*

II. Gavant. pag. 18. col. 2. num. 3. -- *Sunt privilegiata.*) Dividuntur præterea Dominicæ Minores, & per annum in privilegiatas, & non privilegiatas. Privilegiatae sunt quatuor, nimirum eæ, quas recenset Gavantus hic, ceteræ aliæ dicuntur non privilegiatae, quia in his Officium est Dominicale, non verò octavæ illius, infra quam aliquando incidunt.

III. Gavant. pag. 20. col. 2. n. 12. -- *Ea igitur prima esse dicitur, quæ &c.*) Inuit Gavantus, Dominicam primam alicujus Mensis eam censendam esse, quæ venit in Kalendis, vel quæ est proximior Kalendis talis mensis, sive ante, sive post. Lohner autem *par. 5. in Rubricas Breviarii l'iera G.* ait, quod ut clariùs explicetur, illa est dicenda Dominica prima Mensis, juxta Rubricas Breviarii, quæ vel cadit in tres ultimas dies hebdomadæ antecedentis Calendas, vel in quatuor primos dies hebdomadæ sequentis Calendas, quod idem pariter dicendum est cum proportione de Prima Dominica Adventus respectu Festi S. Andreae, nimirum, quod sit illa, quæ vel cadit in ipsum Festum, vel quæ est ipso Festo proximior.

IV. Gavant. pag. 20. col. 2. n. 13. -- *De Officio Dominicali dicemus, cum de Matutino, & aliis &c.*) Pro ordinando Officio Dominicali legenda sunt, quæ traduntur in Rubricis Breviarii tit. 4. de *Dominicis* n. 8. & seqq. & ea, quæ tradit Gavantus *sect. 4. cap. 1. agendo de Matutino, & aliis.*

Advertere tamen debemus, quod Dominicæ Majores, de quibus supra mentionem fecimus, primæ, vel secundæ Classis, non sequuntur Ritus Duplicium primæ, vel secundæ Classis, nam Ritus earum non est nisi semiduplex, exceptis Dominicis Paschæ, in Albis, Pentecostes, & Trinitatis. Ritus porro Dominicarum Paschæ, & Pentecostes cum duobus sequentibus diebus est ad instar Festorum primæ Classis; Dominica in Albis est Duplex ad instar majoris quoad Ritus celebrandi Officium, sed primæ Classis

fis quoad exclusionem aliorum Festorum. Ritus verò in Dominica Sanctissimæ Trinitatis est secundæ Classis. Quæ quidem Dominica in Tabula Festorum recensetur inter Dominicas primæ Classis, unde excludit quodcumque Festum etiam primæ Classis, sed celebratur Festum Sanctissimæ Trinitatis sub Ritu Duplicis secundæ Classis, de

qua re videatur Gavantus *Sectione 6. cap. 19. num. 2.*

Pro coronide hujus Sectionis mentio faciendâ est de Decreto edito à Sacra Rituum Congregat. die 12. Martii 1618. & dato in nostro indice sub num. 41. in quo declaratur, quòd sub nomine Festi novem Lectionum veniat etiam Dominica.

De Feriis. V.

RUBRICA.

- 1 **O**fficium Feriale, hoc est, Simplex de Tempore occurrenti, prout in Psalterio, & proprio de Tempore habetur, fit semper in Feriis Adventus, Quadragesima, Quatuor Tempor. Vigiliarum, & in Feria secunda Rogat. quando infra Hebdom. non occurrit Festum Duplex, vel Semiduplex, vel de Oct. quia tunc de hujusmodi Feriis fit commemorat. ut dicitur in Rubrica de Commemorationibus. Si verò in eis occurrat Festum Simplex, de eo fit tantum commemorat. Item per annum fit Officium de fer. illis diebus, quibus infra Hebdom. in Calendario non ponitur aliquod Festum Duplex, Semiduplex, vel Simplex, & non occurrit aliqua Oct. vel Officium S. Mariae in Sabbato, vel aliquod Festum sollemne; aut consuetum in aliqua Ecclesia celebrari, quamvis in Calendario hujus Breviarii non sit descriptum.
- 2 Officium Feria in Adventu, Quadragesima, Quatuor Temporum, Vigiliis, & prima die Rogationum, incipit à Matutino: in aliis verò Feriis per annum, inde fit de feria, ubi desinit Offic. precedentis diei, ita ut si precedenti die fuerit Duplex, vel Semiduplex, Offic. Feria incipiat sequenti die à Matutino, si precedenti die fuerit Festum Simplex, de feria fiat à vesp. illius precedentis diei inclusivè. Similiter & quando in Feria iv. & vi. Quatuor Tempor. Septemb. & in Feria iv. Cinerum, ac in vigiliis occurrit aliquod Festum Simplex, de quo fieri debet commemorat. tunc precedenti die (nisi fuerit Festum ix. Lect.) in vesp. fit de Feria, ut in Psalt. sine precibus, cum Oratione Dominica precedentis, & cum commemorat. Festi trium Lectionum in sequenti feria occurrentis, ut dicitur infra in Rubrica de Concurrentia. Terminatur autem Offic. de feria subsequente Duplici, vel Semiduplici ad Nonam: subsequente verò Simplici, de quo fieri debeat Offic. ad Capitulum Vesperarum, quia inde fit de Festo Simplici, absque ulla deinceps commem. Feria.
- 3 Ad Matutinum dicitur unum tantum Nocturnum cum xii. Psalmis secundum ordinem Feriarum in Psalterio, & tribus Lectionibus ut in proprio de Tempore.
- 4 Excipiuntur ab hoc ordinario Officii Ferialis tres Feria majores Hebdomadae Sancta, & Feria Octavar. Pascha & Pentecostes, in quibus fit Officium, ut in propriis locis ponitur.

5 *Quomodo ordinandum sit Officium de Feria ad Matutinum & alias Horas: item de Lectionibus & Responsoriis: & quando dicenda sint Preces Feriales; ac de aliis, quæ ad Officium Feriæ pertinent, habentur inferius de singulis propria Rubrica.*

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. VI. De Feria.

Gavant. pag. 21. col. 1. n. 2. -- *Feriarum genus duplex, majus alterum &c.* Hic Feriæ nomine intelligitur dies, in quam nullum Officium de Sancto, aut alicujus Festi octava, nec de Dominica, Ritu Duplici, aut Semiduplici celebrata, nec demique de Vigilia, aut de B. V. in Sabbato recitandum cadit. Hoc sensu accepta Feria, dividitur in majorem, & minorem, ut innuit, & de quibus satis locutus est Gavantus hoc loco, cujus explicationibus addere debemus, quod Feriæ majores subdividuntur in privilegiatas, & non privilegiatas. Privilegiatæ sunt, quæ nulli alteri Officio, aut Festo cedunt, tales sunt sequentes, nempe. Primò *Feria IV. Cinerum.* Secundò *Feria omnes majoris Hebdomatæ.* Tertiò *Feria omnes infra octavam tam Paschæ, quam Pentecostes;* Nam & dies infra utramque hanc octavam occurrentes ab ipso Breviario Romano, non tantum in proprio de tempore, sed etiam in presenti Rubrica num. 4. Feriæ appellantur. Hæ igitur omnes Feriæ privilegiatæ excludunt quodcumque aliud Officium, ac Festum in iis occurrens, etiam primæ Classis, faciuntque id transferri saltem in *Choro*: nam in *Foro*, seu quoad obligationem audiendi Sacrum, & abstinendi ab opere servili, regu-

lariter Festa fori, in hujusmodi Feriis, ac diebus privilegiatis occurrentia non transferuntur; excipitur tamen ex parte Festum Annunciationis B. M. V. quod occurrens in Feria VI. Parasceves, aut Sabbato Sancto, tam in Choro, quàm in Foro transfertur, ut diximus in Tomo superiori, & dicemus etiam infra in proprio de Sanctis.

Cæteræ Feriæ Majores, quæ Festis Duplicibus, aut etiam Semiduplicibus in iis occurrentibus cedunt, dicuntur non privilegiatæ, nimirum respectu Festorum 9. Lectionum; nam Festis simplicibus, ac Vigiliis etiam, hæ non cedunt, saltem quoad Officium, quod additur, quia si Vigilia aliqua occurrat in alia Feria sine Commemoratione Vigiliæ, Missa tamen tunc dicitur de Vigilia cum Commemoratione Feriæ Adventus.

Feriæ Minores per annum (qualis est etiam *Feria III. Rogationum*) cedunt cuicumque Festo etiam trium Lectionum, ita ut in Officio, occurrentis in ea Festi simplicis, de prædicta Feria III. Rogationum, & multo magis de aliis Feriis, neque fiat Commemoratio. Eadem Feriæ minores per annum cedunt etiam Officio B. M. in Sabbato, item Vigiliis, necnon diebus infra octavam aliquam, ac à fortiori ipsis octavis.

De Vigiliis. VI.

RUBRICA.

1 **D**E Vigilia sit Officium in omnibus Vigiliis per annum, quæ jejunantur, ubi in Kalendario annotatur hæc vox, *Vigilia*: nisi in die Vigiliæ occurrat Festum novem Lectionum, vel Octava; tunc enim in Officio novem Lectionum legitur nona Lectio de Homil. Vigil. & sit commemoratio de ea ad Laudes tantum, cum Gavanti. Rubr. Brev.

F

tipho-